

PUBLIC ACCESS 2006 : 7

Nyhetsbrev om radio, TV, Internet och andra medier
- teknik, mediepolitik och yttrandefrihet -

12 april 2006

www.publicaccess.se

Innehåll

- *Ledare:* Monopol al la carte

television

- Amerikansk riskkapital tar kontroll över svensk kabel-tv
- Kraftig ökning för TV4:s nya kanaler
- TV4 köper Internet- och 3G-rättigheterna till fotbolls-VM
- TV2 Norge planerar digital nyhetskanal
- BSkyB lanserar HDTV innan fotbolls-VM
- Fransk HDTV på väg via satellit
- Förslag i kongressen om à la carte för kabel-tv
- Nytt beslut om marknätet krävs i stortinget
- 100 miljoner kr extra i el för digital-tv-hushåll
- Antiabort-tv chockerade i norsk tv
- GREEN.TV - Miljö-tv som gör en stark start
- Kurder planerar nyhetskanal dygnet runt
- Världens högsta tv-torn byggs i Tokyo
- Sändningar via fiber allt vanligare

radio

- Dansk omplanläggning av FM-bandet
- Neråt för kommersiell radio i Norge
- Programutbudet mångsidigare med lokal radio i Finland
- Sveriges Radio: utbudsstrategi och kanalprofiler

Nytt om DIGITALRADIO:

- DAB växer i Schweiz
- Digitalisering ett hot mot lokalradio i Holland
- Digitalradio på mellanväg testas i Australien
- DRM-konsortiet förändrar i toppen

- Första sändningarna med HD Radio i Frankrike
- HD Radio för Bangkoks bussar
- Italiensk public service sänder digital mellanväg
- Första kombimottagaren för DAB/DRM
- DAB-debatten fortsätter i Norge
- EU-stödd närradio i Wales hotas av nedläggning
- Premiärministerns favoritradio anklagas för antisemitism
- Norsk mediemyndigheten stänger 11 radiostationer
- Sollefteå närradio flyttar in till stan
- Podradio nu också på kortväg

radio och tv

- Spansk public service kan sparka tusentals
- Belgien vill att EU skall börja sända till Iran
- Isländsk public service blir aktiebolag

övrigt

- Klart med Windows på Mac
- Europeisk allians mot kassettagifterna
- Norsk stöd för fransk lag mot iTunes-spärr
- Norskt försök med digitalbio startar i vår
- Toshiba levererar första HD DVD-spelaren
- *Röster i medielandskapet:*
  - Mitt Göteborg – ett demokratiskt medieprojekt
  - Rundabordsamtal: konvergens och framtidens medielandskap
  - Fri television - för miljön
  - Två aktuella citat

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**

Redaktionsråd: **Lasse Svanberg, Gunnar Bergvall** och **Ola Stockfelt**

Teknik & Distribution: **Ideosphere**

Redaktionen: news@publicaccess.se - 0733-249750

Om abonnemang och annat läs mer på www.publicaccess.se

Ledare

Monopol al la carte

Landets största kabelbolag Com hem vill köpa Stockholms största kabelbolag UPC. Bolagen tror inte att man skall få problem med konkurrensmyndigheten (se notis), men kulturminister Pagrotsky tillhör de som är oroade över den ökande marknadsdominansen. Han oroar sig dock för helt fel saker. Ekonomisk och tekniskt är ett samgående logiskt. Att slå ihop Com hem och UPC är rationellt och inte konstigare än slå ihop ett bussbolag i Eskilstuna med ett i Norrköping.

Kabelbolagen konkurrerar nämligen inte med varandra på en marknad eftersom konsumenterna inte har något reellt val. Har du kabel-tv från UPC i den fastighet du bor så kan du inte byta till Com hem eller någon annat bolag. Du kan möjligen byta till marksänd digital-tv, men då får du inget annat än svenska och angloamerikanska kanaler. Vad politiker istället bör oroa sig för att konsumenterna inte har någon större valfrihet när det gäller att välja programutbud i kabelnätet. Det går exempelvis inte att vid sidan av grundutbudet (SVT, TV4 och Öppna Kanalen) enbart välja tre favoriter t.ex. BBC World, Discovery och dansk tv. Det går inte heller att välja bort någon av alla skräpkanaler som man inte vill ha in i sitt hem.

En häftig debatt om konsumenternas möjligheter att få "à la carte" – att själv få välja kanaler – har pågått i vinter i amerikanska kongressen. Bl.a. har lagförslag lagts fram av senator John McCain. Både i USA och i Sverige gör kabelbolagen hårt motstånd. För några år sedan prövades frågan också av konkurrensverket, som ansåg att kabelbolagen hade rätt att paketera kanalerna som man ville. Man utgick från att den grundlagsstadgade yttrandefriheten också gäller kabelbolagen. Dock "glömde" myndigheten att den enskilde medborgarens informationsfrihet också är en del i denna lagstiftning. Hade det funnit något "go" i svenska politiker så hade de ställt sig på medborgarnas sida och krävt à la carte som ett villkor för att slå ihop kabelbolagen.

Kulturministern bör istället oroa sig för att det är yttrandefriheten för amerikanska riskkapitalbolag som konkurrensverket slår vakt om. Det har ingenting med en fri marknad att göra.

television

Amerikansk riskkapital tar kontroll över svensk kabel-tv

Comhems nyblivna ägare, två amerikanska riskkapitaljättar, köper tv-operatören UPC Sverige för nära 3,3 miljarder kronor. Affären, som värderar UPC till 11.000 kronor per kund, skapar ett bolag med 1,7 miljoner kunder, en fjärdedel av den svenska kabel-tv-marknaden. Medier har tidigare pekat ut just amerikanska Carlyle Group och Providence Equity Partners som troliga köpare. EQT ansågs göra ett riktigt klipp när Comhem såldes för drygt 10 miljarder kronor, motsvarande 7.500 kronor per kund. Men UPC:s ägare, amerikanska Liberty Global, drar in hela 11.000 kronor per kund på affären. UPC har runt 300.000 kunder, alla i stockholmsområdet. *Affären innebär att vi blir en väldigt stark aktör inom triple play (digital-tv, bredband och telefoni)*, säger UPC:s VD Ulf Johansson. Affären är villkorad till ett godkännande från Konkurrensverket. Men Ulf Johansson tycks övertygad om att konkurrensfrågan inte ska ställa till med problem. *Folk som kan reglerna har givetvis undersökt den frågan noga på förhand.* Ulf Johansson blir kvar i det nya

bolaget, där han ska vara vice VD under Comhems VD Gunnar Asp. (Dagens Industri)

Kraftig ökning för TV4:s nya kanaler

TV4 Plus går om ZTV och närmar sig TV3 och Kanal 5. Också övriga TV4-kanaler ökar sina penetrationssiffror kraftigt, visar MMS nya kanalpenetrationsundersökning. *Att TV4 Plus nu når så många och har etablerat sig som en av de stora kanalerna är ett otroligt kraftbevis*, säger TV4:s programdirektör Tobias Bringholm. TV4 Plus har på bara tre år blivit en av Sveriges största kanaler, och ökat sin penetration till 68 procent, jämfört med ZTV:s 65 procent. Också övriga nya TV4-kanaler växer starkt bl.a. dokumentär- och nyhetskanalen TV4 Fakta från 19 procent till 27 procent, sedan starten i höstas, vilket gör kanalen till den just nu snabbast växande i Sverige.

TV4 köper Internet- och 3G-rättigheterna till fotbolls-VM

TV4 har slutit ett avtal med Infront Sports & Media om att förvärva de svenska rättigheterna för att sända upp till fyra minuter höjdpunkter per match från sommarens fotbolls-VM i Tyskland, 2006 FIFA World Cup (TM), samt arkivmaterial från fotbolls-

VM 2002 via Internet och 3G-telefoni. Avtalet avser samtliga 64 matcher från fotbolls-VM 2006.

Avtalet med Infront innebär att TV4, exklusivt i Sverige, får sända matchbilder med viss fördröjning, höjdpunkter efter matcherna och arkivmaterial från fotbolls-VM 2002 via Internet och 3G (Mobile Networks). *Avtalet är oerhört värdefullt för vår satsning på nya distributionsformer och innebär dessutom att de svenska fotbollsälskarna nu kan följa fotbolls-VM oavsett var de befinner sig*, säger Jan Scherman, vd TV4.

TV2 Norge planerar digital nyhetskanal

TV 2 Norge överväger nu att lansera en särskild nyhetskanal i det digitala sändarnätet. Enligt vd Kåre Valebrokk, är TV 2 "godt og vel halvveis i processen", skriver VG. Den nya stationen lokaliseras till TV 2:s hemvist Bergen, men kommer att till skillnad mot nyhetskanaler som CNN inte sända dygnet runt. (TV-Nyt)

BSkyB lanserar HDTV redan innan fotbolls-VM

Brittiska satellitbolaget BskyB kommer som tidigare nyhetsbrev nämnt lansera ett antal HDTV-kanaler vid sidan av fotbollssändningarna. BskyB kommer att sända BBC:s högupplösta matcher, men har ännu inte träffat avtal med kommersiella tv-bolaget ITV som kommer att sända i stort sett hälften av matcherna från fotbolls-VM.

Analytiker varnar för att lanseringen av HDTV kommer för sent för att kunna nå ett större antal europeiska konsumenter. BskyB:s HDTV-box, tillverkad av Thomson, kommer att kosta 299 pund plus £10 extra per månad utöver normal abonnemangavgift. Boxen, som inkluderar en hårddisk som kan spela in 30 timmar med HDTV-program, har nu börjat säljas och installationerna påbörjas nästa månad.

ITV, BBC, Channel 4 och RTL:s Channel 5 kommer under sommaren att göra begränsade HDTV-tester över det marksända digitalnätet (DTT) till ca 500 hushåll i London. P.g.a. det begränsade frekvensutrymmet i nätet kommer inte DTT-operatören Freeview (motsvarar Boxer i Sverige) inte kunna erbjuda någon HDTV av betydelse förrän tidigast 2012 då det analoga nätet släcka. (Reuters)

Fransk HDTV på väg via satellit

Satellitoperatören SES Astra har tecknat avtal med franska betal-tv-gruppen CANAL+. om transpondrar för HDTV. Man startar nu med CANAL+ HD via Astrasatelliten och i juni startar National Geographic HD på Canalsat. (SES Astra)

Förslag i amerikanska kongressen om à la carte för kabel-tv

Senator John McCain (R-AZ) vill lägga lagförslag i kongressen som innebär att kabelbolagen tvingas erbjuda sina kunder att välja enbart de kanaler de vill se den s.k. à la carte-modellen istället för programpaket. Han ser à la carte som en möjlighet för konsumenterna att sänka sina kabelräkningar och även kunna få kontroll över vad som sänds in i hemmen. Hans förslag går ut på att i gengäld lätta på en del nationella och delstatliga krav i anslutning till lokal koncessionsgivning för kabelnät. (Technology Daily) *Anm. Till skillnad mot i Sverige etableras och drivs kabelnät i USA med koncession från lokal myndighet, kommuner och motsvarande.*

Nytt beslut om norska marknätet krävs i stortinget

Magnar Lund Berge (SV) vill att Stortinget åter skall ta upp frågan om det marksända digitalnätet. Han får stöd av stortingsrepresentanter i tre andra partier; Framskrittpartiet, Senterpartiet och Arbeiderpartiet. Skälet är att projektet har blivit mer kommersiellt inriktat efter att Telenor kom med. *Det har gått slik som vi fryktet og advarte mot. De kommersielle perspektivene for nettet er blitt mer og mer fremtredende. Det du vil få for lisensen vil bli mindre og dårligere enn det vi har i det analoge nettet i dag*, säger Lund Berge till Dagens Næringsliv. NRK-chefen John G. Bernander säger att en ny stortingsbehandling kommer att äventyra hela projektet. (Kampanje)

100 miljoner kr extra i el för danska digital-tv-hushåll

De hushåll, som framöver kommer att se på marksänd digital-tv kommer att få ökade elräkningar med upp till 200 Dkr. För hela landet handlar det om ökade utgifter på 100 miljoner Dkr per år enligt Elsparefondens beräkningar. Kostnaderna ökar när hushållen kopplar sina digitalboxar till sina analoga mottagare. Det är närmast provocerande att boxarna inte har en standbyförbrukning på 1-2 watt som många nya tv-apparater har, utan de drar 5-15 watt säger Göran Wilke, sekretariatschef i Elsparefonden till Politiken. Han menar, att allt över 5 watt i standbyförbrukning är oacceptabelt. (TV-Nyt) Elsparefondens undersökning finns på <http://www.sparel.dk/bredside.asp?DocumentID=493>

Antiabort-tv chockerade i norsk tv

En morgon mellan åtta och nio fick chockerade tv-tittare se Ludvig Nessas antiabortfilm på NRK2:s sändarfrekvens. Här såg man blodiga vagina och döda foster. Filmen visades av den kristna tv-kanalen TV Visjon. Det är Visjon Bibel Center som har redaktionella ansvaret när kanalen nyttjar NRK2:s sändarfrekvens skriver VG.

Mediemyndigheten Medietilsynet kommer nu att närmare granska händelsen.

<http://www.kampanje.com/medier/article44575.ece>

GREEN.TV - Miljö-tv som gör en stark start

En miljö-tv-kanal på Internet som just startat klättrade redan första dagen upp på toppen på iTunes podcasting startsida med 15.000 träffar på fem timmar. *Green.tv* stöds av FN och mer än 30 NGOs och samhällsinstitutioner. Kanalen har skapats av Ade Thomas som tidigare arbetat på BBC1. Thomas säger att det är världens första breddbands-tv som ägnar sig helt åt miljöfrågor. Man hoppas att kanalen blir en samlingspunkt för dokumentärfilmning och research på miljöområdet. *Green.tv will be a kind of green Google for green films*, säger Thomas. *If you want to see a news item about climate change, watch a kids' story about penguins or a feature about wind farms, go to Green.tv and you'll be able to see some engaging and thought-provoking films about the environment.* På kanalen kan man se filmer från bl.a. FN, Jordens vänner och Greenpeace. (MediaGuardian) <http://www.green.tv>

Kurder planerar nyhetskanal dygnet runt

Roj TV – den kurdiskspråkiga satellit-tv-kanalen baserad i Danmark planerar en nyhetskanal dygnet runt på kurdiska. Detta förväntas reta upp den turkiska regeringen som anser Roj TV är ett verktyg för motståndsrörelsen PKK. Roj TV:s chef Manouchehr Tahsili Zonoozi säger att hans kanal redan har fått tillstånd av den danska regeringen och att han nu söker finansiering. Hans nuvarande verksamhet inkluderar förutom Roj TV en radiostation och en musikvideokanal. Förmögna kurder och reklam står för kostnaden 35 miljoner euro. (Reuters)

Världens högsta tv-torn byggs i Tokyo

NHK and fem kommersiella tv-bolag har gett klartecken för byggandet av världens högsta radio- och tv-torn. New Tokyo Tower kommer att bli 610 meter högt vilket är det dubbla mot nuvarande Tokyo Tower och högre än den hittills högsta CN Tower i Toronto (533 m). Tornet kommer att ha observationsdäck på 350 och 450 metersnivån. Det kommer att stå klart 2011 då övergången från analog till digital marksänd tv har slutförts. (Japan Times)

Sändningar via fiber allt vanligare

SVT Västerbotten direktsände i mars från både Vilhelmina och Skellefteå via fiber. Den största bidragande faktorn till sändningarna är Intinors produkt Direkt-länk som sänker investerings-kostnaderna för återkommande direktsändningar drastiskt. Direkt-länk är både enkel att ta med och att använda vilket gör att behovet av specialutbildade tekniker på plats

minskar och därmed reduceras också personalkostnaden för att göra en direkt-sändning. Att tekniken är pålitlig bevisades när Skellefteå AIK mötte Leksands IF i kvalserien sista veckan i mars. Hockeymatchen skulle länkas via satellit ner till Stockholm men länkutrustningen frös ihop och blev därmed omöjlig att använda. Av en händelse fanns en Direkt-länk på plats. Matchen sändes då istället via Direkt-länk och fiber ner till Umeå för vidare länkning till Kaknästornet och ut till TV-tittarna.

radio

Dansk omplanläggning av FM-bandet genomförs

FM-omplanläggningen i Danmark kommer att ge utrymme för konkurrens och möjliggöra fler rikstäckande kanaler. *Vi har ikke de store landsdækkende slagskibe, der kan sætte gang i markedet*, säger Jens Rohde (ordförande i venstre), som dock samtidigt understryker att lokalradion skall få bättre sändningsmöjligheter. På konferensen Radio Days sade kulturminister Brian Mikkelsen, att DAB är framtidens radio, och att DAB-nätet därför bör utvidgas. Martin Rasmussen MediaCom håller med om att det finns bruk för fler kommersiella kanaler, men det måste vara minst 4-5 för konkurrens. Han understryker samtidigt att det kommer an på vad man fyller dem med. *Hvis radiomediet skal have en fremtid i Danmark, skal der flere spillere på banen, men de skal også levere et indhold, som lytterne gider at lytte til, så der kommer en reel konkurrence til DR*, säger Martin Rasmussen. Han menar att om det går utför med radioreklamen är det p.g.a. att de nuvarande aktörerna inte levererar en särskilt hög kvalitet i förhållande till Danmarks Radio. Något som SBS Radio och 100FM inte kunnat tillhandahålla.

Tre företag kommer denna månad att lämna in EU-anbud om omplaneringsarbetet. Vid kommande årsskifte skall förslag om en ny frekvensplan för FM-bandet läggas fram för politiskt beslut. (Radio-Nyt)

Neråt för kommersiell radio i Norge

Över hälften av all radiolyssning i mars skedde på NRK P1. Största förloraren är privata P4 som fallit med 2,6 procentenheter till 20,9 på ett år. 2004 hade landets största kommersiella kanal en marknadsandel på 22 procent. Det finns inget som heller tyder på att konkurrenten Kanal 24 klarar sig bättre deras publik har minskat med 0,9 procentenheter till 7,5 %. NRK:s P1 hade i mars en marknadsandel om 51,3 % alla veckans dagar (+4,2 procentenheter). Läs hela artikeln: <http://www.kampanje.com/medier/article44850.ece>

Programutbudet mångsidigare med lokal radio i Finland

Koncessionerna för den koncessionsbelagda radioverksamheten i Finland går ut i slutet av 2006. Kommunikationsministeriet har därför inför beredningen av den nya koncessionsrundan gjort en undersökning som beskriver radioprogrammens innehåll och mångsidigheten i utbudet i de radioprogram som hörs i sexton städer. Man ville ha en systematisk bild av innehållet i de privata radiokanaler, eftersom man inte tidigare gjort en motsvarande undersökning. Kommunikationsministeriet har för avsikt att regelbundet upprepa undersökningen av mångsidigheten i radioutbudet.

Enligt undersökningen är utbudet av tal- och musikprogram vanligen mångsidigare än medeltalet i de städer som har en lokalt inriktad radiokanal. Antalet kanaler garanterar inte i sig mångsidighet i utbudet av talprogram. Däremot är vanligen musikutbudet mer mångsidigt ju fler kanaler som hörs i staden. De mångsidigaste talprogrammen hörs i huvudstadsregionen, Joensuu och Åbo. Olika slag av musik hör man för sin del mest i Jyväskylä och Björneborg.

Den största andelen tal i sitt programutbud hade Låhiradio i Helsingfors, Radio Robin Hood i Åbo och Oikea Asema i Kuopio. Klarast specialiserad är Classic Radio, vars sändningar till 80 procent består av klassisk musik. Delvis rikstäckande Radio Dei är för sin del specialiserad på andliga program och musik. Rapporten Koncessionsbelagt radioutbud 2005 finns i pdf-form på ministeriets webbplats <http://www.mintc.fi/julkaisusarja>

Sveriges Radio: långsiktig utbudsstrategi och kanalprofiler

SR:s långsiktiga utbudsplan och kanalstruktur blir en successiv omgörning av nuvarande FM-kanaler som utgår från nuvarande profiler på P1, P2, P3 och P4. Kraftfulla satsningar på nya program 2007-2010 i alla kanaler enligt de publika prioriteringar som styrelsen tidigare har slagit fast – för bl.a. barn och unga, kvinnor och lyssnare med annan bakgrund än svensk – ska ge SR nya lyssnare. Samtidigt ska de fyra miljoner som idag lyssnar på SR dagligen behållas. För de tre storstäderna planeras nya lokala kanalsatsningar.

När det gäller distribution och utsändning kommer satsningarna på webbradio, podradio och andra kompletterande distributionsvägar som kabel och satellit mm att kraftfullt öka 2007-2010. *Det är särskilt viktigt eftersom vi inte får digitala radiosändningar i DAB efter regeringens beslut i december*, säger Peter Örn. *Det här är den plan B som vi har arbetat med sedan innan regeringen gav sitt besked. FM-bandet rymmer inte fler rikstäckande radiokanaler, och vi behöver använ-*

da alla tekniska vägar som finns för att nå lyssnarna, och för att kunna erbjuda nya kanaler utöver P1-P4 i FM, säger Peter Örn. En större del av resurserna än idag ska gå till innehållsproduktion. Och målet att öka den externa produktionen av program – av produktionsbolag och frilansare mm – med 222 miljoner kronor år 2010 ligger fast. *Detta är möjligt tack vare de stora pensionsavgångar som SR har de närmaste åren och genom naturlig avgång*, säger Peter Örn. *Vi kommer att vara mycket restriktiva med nyanställningar, utnyttja de avgångar som kommer de närmaste fyra-fem åren, minska lokaler och teknik och effektivisera administrationen – och på så sätt frigöra 245 miljoner kronor av befintliga resurser.*

Det föreslås inga långsiktiga procenttal för hur mycket av de olika programområdena – kultur, musik, underhållning mm – som ska göras av egna redaktioner och hur mycket som ska göras av produktionsbolag och frilansare. *Vi vill årligen följa upp resultatet av de ökade produktionsutläggningarna, vad gäller såväl kvalitet som andra aspekter, och bedöma kommande utläggningar inom de olika programområdena*, sade Peter Örn. *Det innebär att vi inte ska låsa fast oss vid procenttal.*

I början av 2006 tillträdde en ny radioledning under vd Peter Örn, och nu fortsätter omorganisationen av hela företaget kallat "Sveriges Radio 2010". I slutet av april beslutar Peter Örn om organisationen under enhetscheferna i ledningen, och före sommaren ska detaljerna i den nya organisationen vara klara. Efter det fortsätter en successiv övergång till ny organisation. I förutsättningarna ligger att den redaktionella struktur som finns i dag inom Sveriges Radio i betydande omfattning ska bestå. Bl.a. ska SR:s decentraliserade produktion och de 25 regionala kanalerna finnas kvar liksom utrikesorganisationen.

Nytt om DIGITALRADIO:

DAB växer i Schweiz

Nya DAB-sändare startas fortlöpande i Schweiz senast i Konstans i tysktalande Boden. Därmed har det schweiziska DAB-nätet nått långt i sin utbyggnad. Det finns idag 11 DAB-kanaler i tysktalande delen av landet, tio fransktalande och nio italienska. Alla kanaler kommer från public serviceföretaget Swiss Broadcasting Corporation, men man förväntar sig nu även att privata radiostationer kommer in på DAB-marknaden.

Läs mer på <http://www.dab-digitalradio.ch/>

Digitalisering ett hot mot lokalradio i Holland

De cirka 300 lokala radiostationerna, alla ickekommersiella, fruktar att de kommer att ställas

utanför när digital radio startar på allvar i Holland. Deras paraplyorganisation OLON (the Federation of Local Public Broadcasters) har i en skrivelse till parlamentet uppmanat ledamöterna att förhindra en sådan utveckling. De nationella och regionala radioföretagen är säkra på att få digitala frekvenser även i kabelnäten, men de lokala radiostationerna befarar att lyssnarna tvingas växla över till "den gamla tekniken" för att lyssna lokalt.

Olon har en del stöd i parlamentet bl.a. vill kristdemokraternas ordförande Joop Atsma, att lokala stationer skall behandlas likvärdigt med sina storabroder. Arbetarpartiets ordförande Martijn van Dam anser att de bör vara obligatoriskt att distribuera alla "public stations" inklusive de lokala digitalt både i etern som i kabelnätens basutbud. I en parlamentsdebatt försäkrade vice kultur- och mediaministern Medy van der Laan OLON att dess medlemmar inte kommer att ställas utanför. Hon sade att problemet just nu är att kostnaden för att sända lokal radio digitalt kan bli hög. Men efter en övergångsperiod vill hon föra in en must carry-regel i medielagen som tvingar kabelbolagen att sända de lokala radiostationerna till de som har digital mottagning.

I debatten kan också noteras att ekonomiminister Laurens Jan Brinkhorst, som har verkat för en snabb övergång till digitalradio med T-DAB-standarden, gått med på att sakta ned. Han fick höra argument från alla sidor i parlamentet om att bättre alternativ är på gång och det vore bättre att göra en paus och först överväga dessa. (Radio Netherlands)

Digitalradio på mellanvåg testas i Australien

Australiska mediemyndigheten ACMA har gett tillstånd till halvårs försöksändningar med DRM på 1386 kHz i Wollongongregionen. Flera vill göra sådana digitala tester framför allt för community radio och narrowcasting (dvs närradio)

DRM-konsortiet förändrar i toppen

Digital Radio Mondiale-konsortiet har vid sitt årsmöte i Istanbul återvalt Peter Senger i Deutsche Welle, till styrelseordförande. Nya vice ordförande blev John Sykes BBC World Service och Alain Delorme TDF (franska motsvarigheten till Teracom). DRM har 100 medlemmar bl.a. radiobolag och elektronik-tillverkare från mer än 30 länder.

Första sändningarna med

HD Radio i Frankrike

Broadcast Electronics (BE) har installerat det amerikanska HD RadioFM system på en radiostation i Paris. Det är TowerCast i partnerskap med radionäten SIRT och NRJ Group som har börjat sända HD Radio på FM 88.2 MHz. Man planerar att sända

två eller fler kanaler på frekvensen. *Vi är mycket intresserade i tekniken eftersom den låter oss börja med digital radio utan att behöva ge upp de analoga sändningarna* säger Anders Rällvik, som leder teknikprojektet hos TowerCast. Han menar att man att först i Europa med att sända HD Radio direkt dygnet runt. Mediemyndigheten CSA har också gett TowerCast ett tillstånd att experimentellt sända på 93,9 MHz bl.a. för att testa både multicasting och om störningar på frekvensen.

HD Radio för Bangkoks bussar

Broadcast Electronics (BE) har installerat ett HD Radio-system för ett offentligägt radionät som riktar sig mot pendlare i Bangkok. Mer än 10.000 HD Radiomottagare kommer att installeras i bussarna.

Italiensk public service sänder digital mellanvåg

Public servicebolaget RAI har börjat testsända med DRM på 693 kHz över sändaren i Milano Siziano effekten är 100 kW. (Andrea Borgnino via DRM Software Radio Forum)

Första kombimottagaren för DAB och DRM nu på marknaden

Tyska Starwaves har nu lanserat världens förste kombinerade AM/FM/DAB/DRM mottagare. Prislappen är dock hög; ca 1.600 Euro (15.000 skr). <http://www.starwaves.de>

DAB-debatten rasar vidare i Norge

- DAB okänt för många

Varannan norrman 45 % vet inte vad DAB är enligt en undersökning gjord för hemelektronikredan Expert. IT-branschorganisationen IKT-Norge menar att det är fullständig oansvarigt av NRK att ta bort kanaler från FM-nätet när halva befolkningen inte känner till den nya digitala plattformen. *Jeg synes NRK risikerer veldig mye når de vil slå av kanal etter kanal på FM-nettet. Uten å vite hva som blir utfallet av standardiseringskrigen som pågår. Det blir som kampen om videomarkedet på begynnelsen av 80-tallet. Alle trodde Beta ville vinne over VHS, men det var alle oss som hadde kjøpt Beta-spillere som satt igjen med skjegget i postkassa, säger Per Morten Hoff på IKT-Norge. NRKs radiochef Øyvind Vasaasen tycker dock att undersökningen är positiv: Den viser jo at over halvparten av landets befolkning er kjent med DAB-radio, noe som er mer enn det jeg våget å håpe på.* (Aftenposten)

- Dab-radio håller inte måttet

De nya dab-radiomottagarna är för dåliga hemma i köket och bör vara anslutna till en takantenn skriver Elektronikbransjen i ett remissvar. *Vi kan ikke vente at folk blir fornøyd for de opplever normal radiodekning*

også inendørs, säger Erik Andersen i Elektronikbransjen. (Kampanje)

<http://www.kampanje.com/medier/article44600.ece>

***

EU-stödd närradio i Wales

hotas av nedläggning

GTFM, som startade i Pontypridd 2002, var den första radiostationen i Wales som fick stöd av brittiska regeringen och genom EU. Den drivs av fem heltidsanställda tillsammans med frivilliga. Den brittiska närradion – community radio – får finansieras till högst 50 % av intäkterna med reklam. Den regionala regeringen i Wales har sagt nej till att ge ett stöd om £80,000 till fortsatta tre år efter det treåriga EU-stödet från *Objective One* upphör och därmed hotas radiostationen av nedläggning. Därmed förlorar inte endast fem personer arbetet utan alla frivilliga och lokala organisationer förlorar sin plattform. Företrädare för radiostationen tror att regionala politikernas ointresse ligger i att man inte förstår att verksamheten är en samhällstjänst. (BBC News)

Premiärministerns favoritradio anklagas för antisemitism

Den kontroversiella religiösa radiostationen *Radio Maryja* i Polen har anklagats av en mediaetisk grupp, som är knuten till journalistförbundet, för att man sänt "primitiva, antisemitiska" åsikter. Radio Maryja påstår bl.a. att judar använder Holocaust för att tjäna pengar genom att kalla judiska grupper för "Holocaust incorporated" liksom att judar har mutats när Polen sökte in i NATO på 90-talet. Detta är pinsamt för landets styrande parti, det konservativa Lag och Rättspartiet, vars ledare regelbundet är studiegäster hos Radio Maryja och dess syster-tv-nät Trwam, som drivs av prästen Tadeusz Rydzyk.

Polens katolska ledning har kritiserat Rydzyk för att han låter politiken komma före religionen. Premiärminister Kazimierz Marcinkiewicz har sagt att radiostationen är ett av de få ställen där han utan att bli avbruten av journalister kan förklara vad han menar. Premiärministern har inga planer på att sluta delta i Radio Maryja. Regeringens talesman säger att det är upp till mediemyndigheten och domstolarna att besluta om det handlar om antisemitism. (Reuters)

Norsk mediemyndigheten stänger 11 radiostationer

Medietilsynet varslade i februari 21 stationer om att sändningstillstånden skulle dras in om inte rapportering om sändningstid kom in. Elva hörde således inte av sig och får nu inte sända. Det handlar om mindre radiostationer i Nordnorge. Det finns idag 259 lo-

kalradiokoncessioner fördelat på 148 koncessionsområden. (Kampanje)

Sollefteå närradio flyttar in till stan

I snart 23 år har närradion sänt från Junsele, till Junsele. För tre år sedan kunde man via hjälp från FRO, Frivilliga radioorganisationen, utvidga nätet så att sändningarna går ut till hela kommunen. Efter att ha letat en lämplig lokal i två år ringde Rolf Granquist, ordförande i Junsele föreningsråd, upp Paul Gerdin på fastighetsbolaget Amazon och förklarade problemet de hade. Gerdin var positiv, såg möjligheterna och Amazon är glada att närradion nu kommer till det centrala Nipanområdet i Sollefteå. Till en början utan att betala hyra, de blir istället sponsrade av fastighetsbolaget en tid. Sollefteå närradio satsar nu på att verkligen etablera sig på Nipan. Arbetet med närradion är ideellt, och målet är att intäkterna ska bära kostnaderna, man behöver inte gå med vinst. De pengar som blir över går till en buffert för driftunderhåll och investeringar.

Hela tanken med närradio är att den ska vara en överbryggare mellan bymentaliteter, säger Rolf Granquist. Den ska vara en kanal för föreningarna inom kommunen, så att de kan nå ut till en bredare publik utan att det ska kosta så mycket, tillägger Nils Berglund, FRO Sollefteå. Nu när man snart börjar sända från nya, fräscha lokaler, kommer man även utöka tablån med nya, fräscha program.

Praktikanter, som går handelsprogrammet med inriktning turism på GB, kommer sända ett turistprogram och ett program som vänder sig till ungdomar. Även ett hundprogram börjar nu sändas. (Tidningen Ångermanland) <http://www.radiosol.se>

Podradio nu också på kortvåg

För en helt motsatt utveckling står *Enigma Radio Network*, som nu har börjat sända sina podcast-program även på kortvåg. *The Daily Dig*, ett 3-5 minuters världsnyhetsprogram kan höras på WWC 15.825 kHz måndag-fredag 1705 UTC Programmet täcker in dagens toppnyheter med kommentarer och värd är Kathleen Keating, en bästsäljande författare och undersökande journalist. Ett av podnätets populäraste och prisbelönda program 1-timmes *The Enigma Files* med Kathleen Keating, sänds onsdagar 2000 UTC på samma frekvens. *The expansion to shortwave radio insures that we can fulfill the needs of our listeners by expanding the options to hear the shows. We look forward to working with WWC to bring our listeners quality entertainment. We also anticipate even broader expansion by early 2007 and will ultimately offer our listeners 24 hour programming, säger Kathleen Keating.* <http://ernradio.com>

radio och tv

Spansk public service kan sparka tusentals medarbetare

Enligt vad som läkt ut till tidningen *El Mundo*, kommer spanska public servicebolaget RTVE att dra ner sin personal med omkring hälften d.v.s. 4.500 tjänster. Den mest kontroversiella delen att stängning av Radio Nationals katalanska kanal Radio 4. Dessutom sägs RTVE stänga sin verksamhet på Kanarieöarna. RTVE är svårt skuldsatt och publiken sviker. (Radio Netherlands)

Belgien vill att EU skall börja sända till Iran

Den belgiske utrikesministern Karel De Gucht, vill att EU skall bidra till demokratiseringen i Iran genom att göra vad man nyligen gjort ifråga om Vitryssland; att sätta upp en radio och tv-verksamhet riktad mot Iran.

Isländsk public service blir aktiebolag

Innan sommaren skall public servicebolaget *Ríkisútvarpið*, RÚV, som både driver radio- och TV-kanaler, bli ett statligt aktiebolag. Idag är RÚV en statlig institution och verksamheten är lagreglerad. Tills nu har RÚV varit underställd stränga programförpliktelser, men de senaste åren har publikkonkurrensen från privata kanaler ökat kraftigt. RÚV har också varit politiskt omstritt och meningarna har varit delade huruvida staten skall konkurrera med verksamhet på underhållningsområdet.

Aktiebolagsformen kommer att göra det lättare för RÚV-chefen att snabba beslut för att nå bolagets mål. För de 300 som arbetar i RÚV betyder det att de inte längre blir statsanställda. Därmed ökar risken för uppsägningar och att rättigheter försvinner. Men istället kan RÚV konkurrera med privata bolag om arbetskraft eftersom låga statliga löner inte står i vägen. (Medier i Norden)

övrigt

Klart med Windows på Mac

Apple har släppt en publik betaversion av mjukvaran *Boot Camp* som gör det möjligt att köra även Windows XP på Intel-baserade Mac-datorer. Boot Camp-programmet som kommer att finnas med i den kommande "Leopard"-versionen av Mac OS X, kommer att visas upp på Apples utvecklarkonferens i augusti. *Apple har ingen önskan eller plan att sälja eller stödja Windows, men många kunder har uttryckt intresse för att köra Windows på Apples överlägsna hårdvara nu när vi använder Intel-processorer. Vi tror att Boot Camp kommer att göra Mac-datorerna mer attraktiva för*

Windows-användare som överväger att byta plattform, säger Philip Schiller på Apple. När Boot Camp har installerats i en Intel-baserad Mac-dator, kan användaren välja mellan att köra Mac OS eller Windows XP varje gång systemet startas om. (Uppsnappat)

Europeisk allians mot kassettavgifterna

De så kallade kassettavgifterna som infördes för att kompensera upphovsrättsinnehavarna för den lagliga kopiering av material som privatpersoner gör, kommer enligt en genomförd studie att öka från dagens 1,57 miljarder euro till 2,12 miljarder euro 2009. Kassettavgifter på digitala medier är en föräldrad skattereform som bestraffar konsumenter, artister och industrin, menar en nybildad allians som manar till reform av den europeiska teknikskatten. Copyright Levies Reform Alliance, CLRA, består av organisationer som representerar informations-, kommunikations-, konsumentelektronik- och digitalmedieindustrin, och som genom att utöva påtryckningar vill åstadkomma en snabb reformering av de europeiska kassettavgifterna.

Kassettavgiften har idag utvecklats till ett multipelt avgiftssystem i vilket konsumenterna tvingas betala för rätten att kopiera filer de laddar hem från Internet för att därefter tvingas betala kassettavgift på uppspelningsutrustningen, menar den nybildade alliansen. CLRA påpekar att kassettavgifter även tas ut på bildläsare, skrivare, CD- och DVD-spelare, persondatorer och naturligtvis CD- och DVD-media. I Tyskland som har den högsta kassettavgiftsnivån, kan konsumenterna tvingas att betala 147 euro extra för ett ordinärt persondatorsystem. (Uppsnappat)

Norskt stöd för fransk lag mot iTunes-spärr

Den franska nationalförsamlingen har sagt ja till en lag som förbjuder kopieringsspärrar som hindrar uppspelning av musikfiler på den spelare som musikköparen själv vill använda. I dagsläget gäller exempelvis att om du köper musik hos iTunes kan musiken endast spelas upp på en av Apples iPod-spelare. *Det som sker i Frankrike och Danmark är väldigt intressant. Jag stöder i hög grad principen om att det är musiken du köper och inte formatet den kommer i, säger Norges kulturminister Trond Giske. Han understryker dock att det inte är själva kopieringsspärren som han vänder sig mot, utan begränsningen att välja vilken musikspelare man vill använda. Det norska ramverket ska revideras innan 2009 och i samband med det kan Giske tänka sig en förändring av lagen. (SVT Kulturnyheterna)*

Norskt försök med digitalbio startar i vår

Branschorganisationen FILM&KINO har beviljat 3 miljoner Nkr till två försök med digitalbio som omfattar 14-15 biografier i hela landet och kostar totalt 20 MNkr. Digital utrustning kommer att installeras i cirka 25 salonger.

Det er fortsatt for tidlig å si når en full digitalisering av kinoene i Norge vil skje, men med disse forsøkene er vi i god gang med forberedelsene, säger adm. direktor Lene Løken FILM&KINO. Det är två grupper som genomför själva försöken; NORDIC: Unique Promotions, NTNU och Telenor. Nordic Digital Alliance: Kristiansand D Kino Allians, bl.a. Agder Energi och Ella er inne, samt Arts Alliance Media. Försöken omfattar både små och stora biografier och kommer att utvärderas av fristående tredjepart. En särskild referensgrupp består av biograferna i Oslo, Bergen, Trondheim och Kristiansand, en liten kulturhusbio, Norsk filminstitutt och Norske Filmbyråers Forening förutom FILM&KINO.

Toshiba levererar första HD DVD-spelaren

Toshiba har börjat leverera de första HD DVD-spelarna på den japanska marknaden i slutet av mars. HD-XA1 kallas maskinen och som man tar ca 7.300 kronor för. Några filmer i HD DVD-format finns ännu inte tillgängliga, så de japanska konsumenter som köper Toshibas HD-XA1-spelare får nöja sig med att spela upp film på standard DVD-media som apparaten också hanterar. De första filmerna i HD DVD-format kommer att släppas senare i april och att filmbolagen behöver mer tid för att föra över filmer till HD DVD. I Toshibas planer ingår även att introducera en enklare HD DVD-spelare som beräknas komma att kosta motsvarande ca 3.900 kronor. (Uppsnappat)

Rundabordsamtal om konvergens och framtidens medielandskap

Näringsdepartementets IT-strategigrupp ser ett behov av en gränsöverskridande debatt kring hur utvecklingen av interaktionssamhället och konvergens påverkar medborgarnas framtida behov och användning av olika medietjänster. 19 april arrangeras ett rundabordsamtal med aktörer och beslutfattare inom olika berörda sektorer. Här kommer bl.a. att diskuteras hur konvergens påverkar utbud, tjänsteinnehåll, tjänsteplattformar och framväxten av medieföretag i olika former. Man kommer att försöka rita upp ett antal framtidsscenarioer, fånga upp trender och diskutera hur andra länder har arbetat med dessa frågor. En fråga att ställa sig vid dessa samtal är rollen för kanaler och tv-bolag om och när utvecklingen går mot direkt broadcast från produktionsbolag till konsument. <http://www.regeringen.se/sb/d/2495>

Röster i medielandskapet

Mitt Göteborg – ett demokratiskt medieprojekt

TV är ett media som på ett direkt sätt förmedlar nyheter inom närmiljön och externt. Men med en planeringstid på flera år och med ett medvetet gallrande av vad program skall innehålla, så kanske man tar död på närheten, på känslan av det som berör oss alla helt enkelt här och nu. Många har drömmar att förverkliga. Det sjuder av liv. Engagemang är väl grunden för demokratin? Öppna kanalen är ett ypperligt forum till att kunna plocka fram den här direktheten. Att den enskilda individen som drömmer och brinner för något kan komma till tals genom sin kreativa frihet. Först genom lokala sändningar, sedan kanske genom en möjlighet att sända i öppna kanaler i andra städer. Eller helt enkelt använda sig av Web-TV och mobiltelefoner över hela världen? Möjligheterna är oändliga!

Det konventionellt okonventionella är väl just att använda de resurser vi har här och nu. Om än ibland lite oborstat, tekniskt okunnigt så är det sådant man kommer ihåg. Historierna som får oss att le. Som kanske får oss att våga berätta vår egen historia.

Öppna kanalen i Göteborg jobbar nu med ett tema som kallas *mitt Göteborg* inom konst, kultur och nöje. Framförallt med fokus på *Ge Göteborgaren ett ansikte, Aktiv TV* och *Aktiv Web*. Idag jobbar ett 50-tal personer - ungdomar till seniorer - ideellt, sedan några månader tillbaka med aktuella reportage, kortfilmer, caféprogram, konstnärsporträtt m.m. En ministudio skall även inom kort användas till t ex livesändningar. *mitt Göteborg* sänder fyra dagar i veckan, ca sju timmar sammanlagt.

Projektet är länkat till Öppna kanalen med en egen hemsida och genomtänkt grafik. Denna grafik används som rörlig vinjett bakom hallåa samt mellan programmen. Förhoppningen är att visa att Göteborg sjuder av liv!

Förhoppningen är också att uppmärksamma regering och riksdag om att vi alla måste värna om demokratin. Öppna kanalen är till för alla och driftspengarna bör komma från staten!
Projektledare Marie Wefring

<http://www.oppnakanalen.se/goteborg/>
(Klicka på bannern "mitt Göteborg")

Röster i medielandskapet är ett utrymme i nyhetsbrevet för dem som arbetar med medierna ute i verkligheten. Bidrag är välkomna från alla vare sig om man arbetar professionellt eller ideellt, kommersiellt eller icke-kommersiellt. news@publicaccess.se

Webbtips: Fri television för miljön

När bredbands-tv är som bäst: www.green.tv.
Titta bl.a. på filmen om giftfria livsmedel
http://video.green.tv/store_wars/store_wars.mov

Två aktuella citat

- *Vilgot Sjöman är vid sidan av Ingmar Bergman, den filmare som bidragit mest till att göra svensk film känd i världen, säger kulturminister Leif Pagrotsky med anledning av Vilgot Sjömans bortgång. Under senare tid minns jag främst Vilgots engagerade kamp för filmens konstnärliga integritet i debatten kring reklamavbrott i tv.*

- *Branschen är under stor förändring och det enda man kan säga säkert är att om fem år kommer allt att vara mycket annorlunda. Personligen är jag övertygad om att tv via nätet kommer att vara den absolut största grejen. Traditionella tv-apparater som värmer hela familjen med helgunderhållning kommer att vara lika sällsynta som kakelugnar i framtiden. (Resumes chefredaktör Viggo Cavling på tv-mässan i Cannes)*

Nästa nyhetsbrev utkommer om två veckor.

GLAD PÅSKI